

August 2025

FH's forslag om unge og førtidspension

**FAGBEVÆGELSENS
HOVEDORGANISATION**

FH's forslag om unge og førtidspension

Et stigende antal unge under 40 år tilkendes førtidspension. Reformen i 2013 begrænsede muligheden for at tilkende førtidspension til unge under 40 år, medmindre det var åbenlyst formålsløst at udvikle arbejdsevnen. Det medførte i første omgang et fald i tilkendelserne, men siden er antallet steget betydeligt – fra 1.987 personer i 2013 til 6.272 personer i 2023. Udviklingen betyder, at der samlet set nu er et rekordhøjt antal unge, der modtager førtidspension. Det kalder på handling.

Derfor foreslår FH, at der udvikles en differentieret model for tilkendelse af førtidspension til unge, samt at der igangsættes en række forebyggelsesinitiativer, der skal sikre, at færre unge ender der, hvor førtidspension er deres eneste mulighed.

Hvis vi for alvor vil vende udviklingen, nytter det ikke kun at justere reglerne for førtidspension, men også om at få gjort op med manglende hjælp til andre alvorlige udfordringer tidligt i de unges liv.

Udfordringsbilledet i dag

Det skal naturligvis være muligt for unge at få førtidspension, hvis deres livssituation tilsiger det. Men det må ikke ske på en generel bekostning af unges mulighed for at blive en del af arbejdsfællesskabet og få fodfæste på arbejdsmarkedet. Samtidig handler det om at beskytte vores fælles velfærd og sikre et bæredygtigt arbejdsmarked – også i en tid med mangel på arbejdskraft indenfor nogle områder.

Ifølge VIVE kan stigningen i tilkendelse af førtidspension til unge skyldes flere og komplekse forhold, bl.a.:

- Udfordrende skolegang
- Alvorlige sociale problemer
- Psykiske lidelser og sårbarheder
- Sen udvikling og behov for længere modningstid

Der er derfor behov for et tværgående blik på, hvordan vi bedst hjælper de unge. Desværre opleves der fortsat manglende sammenhæng i kommunernes indsatser. Det viser et notat fra Fremfærd projektet om en sammenhængende ungeindsats¹. Fx. har 33 procent af kommunerne ikke en politisk strategi for at få flere unge i uddannelse eller job og kun 10 procent vurderer at samarbejdet med psykiatrien er tilstrækkeligt.

I en ny praksisundersøgelse om kommunernes tilkendelse af førtidspension, fortæller flere kommuner, at det er en udfordring, at borgere ikke får den hjælp fra socialforvaltningen, som de har behov for og herudover at borgeren kan takke nej til hjælp og støtte "under" serviceloven. De oplever, at det er problematisk idet støtten kan være nødvendig for at borgeren kan udvikle sin arbejdsevne og at det betyder, at nogle får tilkendt førtidspension, selv om det kunne have været forebygget med rette indsats².

¹ [Sammenhængende ungeindsats](#)

² Praksisundersøgelse om kommunernes tilkendelser af førtidspension/ Maj 2025

Behov for investeringer frem for besparelser

Siden 2022 er der samlet set sparet op mod 1 mia. kr. årligt³ på ungeområdet – senest med besparelserne i "Fremtidens beskæftigelsesindsats". Det er uholdbart. Hvis vi vil vende udviklingen, er der behov for investeringer i de unge, som både er nødvendige og økonomisk bæredygtige på længere sigt.

Unge vil gerne bidrage, være en del af fællesskabet og have noget at stå op til. Derfor skal de ikke lades i stikken på passiv offentlig forsørgelse – hvilket den nye beskæftigelsesreform desværre giver større risiko for. Det risikerer at skubbe dem længere væk fra arbejdsmarkedet og tættere på førtidspension. FH ønsker i stedet at arbejde for løsninger, der forebygger marginalisering og fremmer deltagelse og udvikling.

FH mener ikke, at adgangen til førtidspension skal gøres sværere, fordi antallet af tilkendelser er steget, særligt blandt unge. Det er afgørende, at vi sikrer en smidig og rettidig afklaring. Alt for mange oplever i dag unødigt lange afklaringsforløb, og det må ikke forværres yderligere. Hvis man har haft et langt arbejdsliv og er blevet syg eller nedslidt, skal førtidspension fungere som det sikkerhedsnet, samfundet stiller til rådighed. Samtidig er der behov for at styrke den forebyggende indsats og tænke i nye løsninger, når det gælder unge under 40 år.

Derfor foreslår FH en differentieret model for førtidspension for unge under 40 år. Formålet er at skabe nogle mere fleksible rammer, der for det første fortsat rummer de unge med varige og alvorlige funktionsnedsættelser, men som noget nyt også rummer dem, hvor der stadig er potentiale for udvikling, hvis de får tid, ro og den rette støtte.

FHs forslag til en differentieret model for førtidspension for unge:

- **Førtidspension uden genvurdering:** Til unge, hvor funktions- og arbejdsevnen er nedsat til det ubetydelige fordi de har indgribende kognitive, fysiske og/eller psykiske funktionsnedsættelser, som betyder at det er åbenlyst, at de skal have tilkendt førtidspension.
- **Førtidspension med genvurdering efter 5 år:** Til unge hvor det vurderes at arbejdsevnen aktuelt er væsentlig nedsat, f.eks. på grund af svær psykisk sygdom, sociale problemer, misbrug og lignende, men hvor fokus i første omgang er behandling og stabilisering. Der skal efter maks. 5 år ske en genvurdering. Den unge skal i den 5-årige periode løbende og minimum hvert halve år, tilbydes IPS-lignende indsats rettet mod ordinær beskæftigelse eller uddannelse.
- **Udviklingsfleksjob:** Til unge med væsentlig og varigt nedsat funktionsevne, hvor arbejdsevnen endnu ikke er fuldt afklaret. De tilknyttes en intensiv og koordineret indsats, hvor der både arbejdes på det rette match og støtte.

Alle skal have mulighed for at prøve sig selv af

En differentieret tilgang, hvor muligheden for at tilkende en førtidspension med genvurdering justeres og tages langt mere systematisk i brug, kan give de unge, der har brug for det, ro til at komme sig. Men samtidig skal det sikres, at de unge tilbydes en indsats, der aktivt støtter dem, som har potentiale for at vende tilbage til uddannelse eller beskæftigelse. Denne indsats skal være meningsfuld, målrettet og tage reelt hensyn til den unges behov og situation. Den skal baseres på metoder med dokumenteret effekt – som f.eks. IPS (Individuelt Planlagt Job

³ Fra både nytækningsaftalerne og seneste besparelser i beskæftigelsesreformen.

med Støtte) eller Reconnect – som netop fokuserer på at hjælpe mennesker med psykiske eller sociale udfordringer tilbage i job eller uddannelse.

Det er denne type indsatser, der kan reducere antallet af unge på varig førtidspension og i stedet støtte dem i at vende tilbage til uddannelse og arbejde.

Det skal også være muligt at vende tilbage til arbejdsmarkedet eller påbegynde en uddannelse uden risiko for at miste forsørgelsesgrundlaget. Det er særligt vigtigt, at unge ikke føler sig presset til at fremstå "syge nok" for at få hjælp. I stedet skal vi skabe rammer, der understøtter bevægelse og udvikling frem for passivisering.

FH's forslag til at understøtte unges vej mod arbejde og uddannelse

Vi har som samfund et ansvar for at forebygge, at unge mister arbejdsevnen. Det kræver målrettede og sammenhængende indsatser med fokus på arbejde og uddannelse, kombineret med en vedholdende og opbyggende indsats, så ingen unge overlades til sig selv.

- **Tidlig indsats for unge og deres familier:** Bare 7 timers beskæftigelse for forældrene har stor betydning for børnenes fremtidige tilknytning til arbejdsmarkedet. Der bør tilbydes en samlet helhedsorienteret hjælp til hele familien
- **De unge skal have en gennemgående kontaktperson:** Skaber tillid og sikrer sammenhæng på tværs af sektorer. De unge skal mødes, hvor de er og hjælpen skal være vedholdende, fleksibel og aktiv.
- **KUI-indsatsen** skal også kunne hjælpe de unge der er mest syge, har sociale problemer, misbrug og som derfor er længst fra arbejdsmarkedet, så der sikres en sagsbehandler med den rette faglighed og kontinuitet
- **Opfølgning på uddannelsesplaner:** 20 procent af de 25-årige står i dag uden uddannelse – systematisk opfølgning er afgørende.
- **IPS-indsats. Tværfaglig indsats** med fælles økonomi og mål mellem beskæftigelse, sundhed og socialområdet.
- **Ret til udviklingsfleksjob** for borgere med begrænset arbejdsevne. Der skal arbejdes aktivt for at fastholde eller opnå arbejdsmarkedstilknytning.
- **Fokus på fleksible uddannelsesveje og meningsfulde praktikforløb.** Skal give meningsfulde udviklingsmuligheder og gøre op med krav om, at unge skal fremstå "syge nok" for at få hjælp.